

DronningMaudsMinne
HØGSKOLE FOR BARNEHAGELÆRERUTDANNING

Motorisk usikre barn

«Hva er barnehagepersonalets erfaringer med motorisk usikre barn?»

Bacheloroppgave våren 2014

Hovedmodell

Fordypning: fysisk fostring

Katrin Tordardottir

Kandidatnummer: 215
Emnekode: BAC-HO02

Veiledere: Anne Berg og Trude Kristiansen

Innholdsfortegnelse

1. Innledning.....	1
1.1 Bakgrunn for oppgaven.....	1
1.2 Problemstilling.....	1
1.3 Struktur.....	2
2. Teoridel.....	2
2.1 Motorisk usikre barn.....	2
2.2 Selvbilde og motivasjon.....	4
2.3 Tiltak og voksenrollen.....	6
2.4 Foreldresamarbeid.....	7
3. Metode.....	8
3.1 Valg av metode og informanter.....	9
3.2 Intervju som metode.....	10
3.3 Metodekritikk.....	11
4. Presentasjon av funn.....	11
4.1 Begrepet motorisk usikre barn.....	11
4.2 Informantenes erfaring med motorisk usikre barn.....	11
4.3 Barnas hverdag.....	12
4.4 Miljøpåvirkning og arv.....	12
4.5 Deltakelse i lek og barnets selvbilde.....	13
4.6 Mulige konsekvenser av lite stimulering.....	14
4.7 Foreldresamarbeid.....	14
4.8 Voksenrollen.....	15
5. Resultat og drøfting.....	15
5.1 Informantenes erfaring med motorisk usikre barn.....	15
5.2 Miljøpåvirkning og arv.....	17
5.3 Tiltak og voksenrolle.....	18
5.4 Foreldresamarbeid.....	19
5.5 Motorisk usikre barn.....	20
6. Avslutning.....	21
7. Referanseliste.....	23
8. Vedlegg - Intervjuguide	

1. Innledning

1.1 Bakgrunn for oppgaven

Når jeg skulle velge tema for bacheloroppgaven, var jeg opptatt av å finne noe som jeg ønsket å vite mere om, som jeg også synes er viktig at barnehagepersonalet bør ha mye kunnskap om. Jeg kjente allerede tidlig i prosessen at min indre motivasjon for barn med motoriske utfordringer stadig dukket opp i mine forsøk på å lage en god problemstilling. I praksis har min interesse for barn med motoriske vansker vært stor, og jeg har brukt mye tid på å bli godt kjent med dem og deres utfordringer i hverdagen. Utfordringene som disse barna har, kan være grovmotoriske og/eller finmotoriske, som kan føre til at barnehagehverdagen for de barna det gjelder kan være mer utfordrende enn for jevnaldrende barn. Det kan være utfordringer som å kneppe knapper på ullgenser sin, eller at barnet melder seg ut av lek når barnet opplever å ikke mestre det jevnaldrende får til.

Min nysgjerrighet på hva grunnen til at noen barn helst trekker seg stille unna en aktivitet førte til at jeg valgte å tilegne meg mer kunnskap om dette. Er det fordi de opplever å ikke mestre de aktivitetene som jevnaldrende barn mestrer, eller er det andre grunner som ligger bak. Eller hva med barna som trekker seg unna for å unngå å bli ledd av når de ikke får det til, eller barna som opplever å få vondt i magen når avdelinga skal på tur. Forskning viser at barn som kan defineres som motorisk usikre kan utvikle en generell dårligere livskvalitet i form av dårlig selvbilde, nervøsitet, sosiale vansker og konsentrasjonsproblemer (Sigmundsson og Pedersen 2000). Dette kan utvikle seg allerede tidlig i barnehagen, og er derfor svært viktig å gjøre noe med.

Derfor er det så viktig at personalet har kunnskap om forskjellige tiltak som fremmer barnets motoriske utvikling. Slik som Berg (2013) trekker frem er at en viktig start er at personalet i barnehagen øker sin bevisstgjøring og oppmerksomhet mot motorisk usikre barn.

1.2 Problemstilling

På starten av skoleåret hadde jeg begynt å gjøre opp noen tanker på hva jeg kunne tenkt meg at temaet for bacheloroppgaven skulle være. Jeg var innom flere ideer, og alle var innenfor spesialpedagogikk. Det å lage seg en god problemstilling som svarer på akkurat det jeg ville undersøke på, syntes jeg var utfordrende. På grunn av mitt fordypningsfag som er fysisk fostring, valgte jeg derfor å fokusere på motorisk usikre barn. Med god støtte fra mine veiledere, landet jeg på denne problemstillingen:

«Hva er barnehagepersonalets erfaringer med motorisk usikre barn?»

Jeg ønsker å undersøke dette med bakgrunn av min interesse for barn med motoriske vansker, og jeg ønsker å utvikle min kunnskap på dette temaet. Jeg mener at dette temaet bør få mer oppmerksomhet i barnehagen, fordi det har så mye å si på den gode barndommen for motorisk usikre barn. Med denne problemstillingen ønsker jeg å undersøke hvilke erfaringer personalet har med motorisk usikre barn, og vite hva barnehagepersonalet har valgt å gjøre i slike situasjoner.

1.3 Struktur

Hoveddelen er delt inn i fire hovedtemaer: teori, metode, resultat og drøfting.

I teoridelen har jeg funnet fram til relevant teori og forskere som har ment og skrevet noe om det jeg har lyst til å undersøke. Enkelte steder bruker jeg teorier for å definere uttrykk, men da velger jeg kun å bruke den teorien som definisjon. Om jeg skal gå dypere ned i denne teorien går jeg utenfor rammen for denne oppgaven.

I metodedelen har jeg skrevet om hvordan jeg har gått inn i barnehagen og kartlagt hvilke erfaringer barnehageansatte har med motorisk usikre barn.

I resultat gjennomgår jeg det de barnehageansatte sa om barn som er motorisk usikre.

I drøftedelen ser jeg på resultatene jeg har fått gjennom min undersøkelse i sammenheng med den teorien jeg beskriver i teoridelen.

2. Teoridel

2.1 Motorisk usikre barn

I boka til Sigmundsson og Haga (2004) står det at en forskning viser til at ca 5-15% av norske barn i alderen fra 5 til 12 år har motoriske vansker. Dette betyr at det er mange barn som har grovmotoriske og/eller finmotoriske utfordringer. Jacobsen og Moen (2007) henviser til Sigmundsson (2002) der han undersøkte 500 norske barn mellom sju og ti år i hvilke øvelser de var sterke og svake i. Der snakker han om at 10% av barna er det som kalles motorisk usikre. Dermed kan vi se at det er behov for å ha kunnskap om motorikk og motorisk utvikling når barnehagen møter disse barna.

Barn som er motorisk usikre kan ha vansker når det kommer til dagligdagse oppgaver som å knyte skolisser og kneppe knapper. Men det kan også være vansker i lek, som å kaste ball/ta i mot ball, klatre, balansere, klippe i ark og tegne (Mjaavatn og Gundersen, 2005). Sigmundsson og Pedersen

(2000) trekker frem at motoriske vansker har blitt forsket på av mange der det har kommet frem mange forskjellige teorier, men en reell enkeltårsak har ikke blitt påvist. Sigmundsson og Pedersen (2000) trekker frem at motoriske problemer er ikke noe som barn vokser av seg, men det kan bli mindre synlig med årene. De to teoriene som har blitt trukket frem er arv og miljø. Med arv så menes det at problemene kommer av en form for nevrologisk skade eller utfall (Sigmundsson og Pedersen, 2000). Forskere har kommet med teorier der de mener problemene kan være lokalisert fra det visuelle systemet i hjernen. Det vil si at motoriske problemer kan komme av dårlig syn eller andre problemer som forstyrrer i den delen av hjernen. Andre forskere har kommet med teorier som er mer fokusert på sanseinteregrasjon. Det vil si at barn kan ha vansker med samordning og regulering av informasjon fra de ulike sansene (Sigmundsson og Pedersen, 2000). Derfor kan barn med motoriske vansker oppleve å ikke få med seg beskjeder som blir gitt til en hel gruppe og i stedet for direkte til dem. Når det kommer til miljø så er det snakk om lite erfaring eller stimuli. Altså mangel på erfaring og stimuli kan være en viktig årsak til motoriske problemer og med mangel på utfordringer og ulike aktiviteter, så kan dette være med på å hemme utviklingen (Sigmundsson og Pedersen, 2000). Berg (2013) trekker frem at det er store forskjeller på hvor aktive barn er i fritiden, og at studier viser at holdningene til foreldre og deres aktivitetsnivå spiller en svært viktig rolle for barns motoriske utvikling. Lite aktivitetsnivå kan altså påvirke barn i så stor grad, at de kan bli motorisk usikre. Hvis aktivitetsnivået øker, så kan bevegelser innøves og automatiseres. Det kan være lurt å se denne utviklingen i sammenheng med hjernens modning, da spesielt i forhold til nervecellenes struktur. Jacobsen og Moen (2007) sier noe om det. Nervecellen består av denditter, cellekjerne, akson, myelinkjede og synapser. Nerveceller har den egenskap at de omsetter inntrykkene fra sansecellene til elektriske impulser. Nerveimpulsen kommer inn via dendrittene, ledes inn til cellekjernen, til aksonet og så til synapsene. Ved fysisk bevegelse blir det flere dendritter og de sitter tettere. Det gjør at bevegelsene blir bedre og mer kontrollerte. Mye stimulering gjør at myelinkjedene blir tykkere og gir økt ledningsevne. Samtidig hindrer myelin at det blir overslag mellom nervetrådene. Slike overslag kan vi se når spedbarn gjør ukontrollerte bevegelser (Jacobsen og Moen 2007). I følge Jacobsen og Moen (Ibid) er motorisk aktivitet en viktig forutsetning for utvikling av barns hjerne og nervesystem. De sier også at "aktivitet utvikler - utvikling stimulerer ny aktivitet (ibid s. 57).

På grunn av at motorisk utvikling er viktig for alle barn, ønsker jeg å skrive litt om hva det går ut på. Sigmundsson og Haga (2004, s 24) sier at «Motorisk utvikling kan defineres som den sekvensielle, kontinuelige, aldersrelaterte prosessen hvor et individ avanserer fra enkle bevegelser til kompliserte motoriske ferdigheter». Gjennom hele livet lærer vi nye motoriske ferdigheter, og det som er

spennende med motorikk er at det kan læres med øvelser. Når vi får gjort bevegelsen ofte nok, blir det automatisert. Motorisk læring kan defineres som «et sett av prosesser knyttet til praksis eller erfaring som fører til relativt permanente forandringer i evnen til å utføre motoriske ferdigheter» (Schmidt 1991, her i Sigmundsson og Pedersen 2000, s 17). Med erfaring og utføring av bevegelser vil vi ofte kunne se forandringer i barnets motorikk over tid. Motorikk har noe med våre bevegelser å gjøre, med stadier som å krype, krabbe og gå. Motorikk – motor – altså noe som er i bevegelse, slik som kroppen vår er (Berg, 2002). Begrepet motorikk handler om å være i bevegelse. Men for at kroppen skal kunne utføre en bevegelse, er den avhengig av at kroppens nervesystem utvikler seg (Berg, 2002). Fredens (1985, her Berg 2002) mener at en god balanse mellom koordinasjon, fysisk utvikling og miljøpåvirkning spiller en viktig rolle for motorikken.

Det er viktig å ha kunnskap om motorikk når en skal jobbe med motorisk usikre barn, og vite hvorfor det er viktig å ha kunnskap om dette. Derfor velger jeg å greie ut om det. Jeg støtter meg på det Kamm, Thelen og Jensen (1990, her i Sigmundsson og Haga, 2004) peker på om hvorfor det er viktig å studere motorisk utvikling. De mener at det kan bidra til en grunnleggende forståelse for det normale nevro-motoriske system og hvilke konsekvenser eventuelle skader og svekkelser kan få (Sigmundsson og Haga, 2004). Forskning på motorisk utvikling kan derfor gi oss nye teorier og metoder for å komme nærmere både forståelse og forklaring på hvordan det nevro-motoriske systemet fungerer (Sigmundsson og Haga, 2004). Forskingen for motorisk utvikling ser ut til å henge sammen med sosial, kognitiv og emosjonell utvikling (Bertenthal & Campos, 1990, her i Sigmundsson og Haga 2004). Jacobsen og Moen (2007) skriver at barn som er motorisk usikre har lettere for å bli mobbet, upopulære, dårligere helse og sliter ofte på skolen. Derfor er kunnskap om motorisk utvikling viktig i forhold til å kunne forebygge nettopp dette.

2.2 Selvbilde og motivasjon

Mjaavatn og Gundersen (2005) hevder at barn med motoriske vansker noen ganger opplever å ikke bli inkludert i felles lek og i vennegrupper. Dette på grunn av at de ikke behersker aktiviteten som blir utført i leken på samme nivå som de andre. Berg (2013) støtter seg også til Mjaavatn og Gundersen (2005), når hun sier at motorisk usikre barn ofte ikke blir inkludert i felles lek. Altså de barna som ikke mestrer de motoriske ferdighetene som kreves av barnet for å delta i leken, kan oppleve å ikke bli inkludert eller valgt til lek. I følge Jacobsen og Moen (2007) kan det være at barna ikke tør å delta, eller som nevnt tidligere, ikke blir inkludert i leken. Dette kan bli en ond sirkel der de barna som trenger å utfordres fysisk velger å ikke delta. Mindre fysisk og motorisk lek kan føre til enda flere utfordringer for barnets motoriske utvikling (Ibid). Barnet som aldri klatrer i

trær, blir heller aldri god til det.

Jacobsen og Moen (2007) støtter seg til Sigmundsson (2002) teorier og snakker om motorisk usikre barn som klossete. De sier at ofte er disse barna så svake at de trenger hjelp for å mestre det andre barn på deres alder får til. Motorisk usikkerhet kan ha negativ innvirkning på barnets sosiale mestring og selvbilde. Dette er synlig ved at de populære barna mester fysisk aktivitet godt, mens de motorisk usikre får lav status og dermed dårligere selvbilde (Sigmundsson, her i Jacobsen og Moen, 2007). Berg (2013) trekker frem i likhet med de andre at barn med motoriske problemer kan ha en lavere selvpoffatning, da særlig fysisk selvpoffatning. Berg (2002) trekker frem at kroppen avslører barnets ferdigheter, og dette gjelder ofte motoriske aktiviteter. Hun bruker ordet selvpoffatning, et ord som kan knyttes opp til ord som selvfølelse og selvtillit. Barn har en oppfatning av seg selv, hvordan de ser på seg selv «her og nå». Når jeg skriver om "her og nå" støtter jeg meg til Daniel N. Stern (2007) når han snakker om nå-øyeblikket som den umiddelbare nåhet. Rosenberg (1979, her i Berg 2002, s 73) mener at det er tre hovedkomponenter om barns selvpoffatning. «Hvordan du betrakter deg selv (det eksisterende jeg), hvordan du ville ønske at du var (det ideelle selv), hvordan du viser deg selv for andre (det presenterte selv)». Vi lever i et samfunn hvor det er mye oppmerksomhet rettet mot kropp og helse. For mange er det nesten ikke til å unngå å bli påvirket av en eller annen form både bevisst og/eller ubevisst. Berg (2002) trekker frem at emosjonelle, kognitive og sansemessige erfaringer påvirker den mentale forestillingen om kroppen. «Det er grunn til å tro at en person med negativ selvpoffatning kan utvikle et negativt selvbilde» (Berg 2002, s 74). Lillemyr (2007) trekker frem det George H. Mead (1969) sier om at mennesker som ser på seg selv positivt, vil få et bedre grunnlag for gode relasjoner med andre, enn dem som ikke ser positivt på seg selv (Lillemyr, 2007).

Mennesker stiller seg ofte spørsmål om hva og hvorfor. Hvorfor er interessen for å lese bøker mye større hos et barn enn et annet barn. Hvor kommer den manglende interessen fra, eller den uventede handlingen fra (Lillemyr, 2007). Lillemyr (2007) trekker frem at det er mulig å se forskjeller i motivasjon i menneskers atferd. For eksempel en atferd der noen har svært stor motivasjon, atferd der det er mangel på motivasjon eller at motivasjonen svekkes med tiden. Eller «motivasjon for å prøve å unngå bestemte situasjoner, hendelser eller personer» (Lillemyr 2007, s 13). For å forklare hva motivasjon er har Lillemyr (2007) skrevet det slik: «Hva som ligger bak det vi gjør, hvordan interesser skapes, og hva som får oss til å engasjere oss og velge en handling framfor en annen, tyr vi gjerne til begrepet motivasjon» (Lillemyr 2007, s 15). Det som gir en mening for oss, det vi har interesse for kan altså gi oss motivasjon. Motivasjon handler om hvordan den kraften skapes som fører oss mot en retning, som også viser seg å ha en betydning for hvordan mennesker utvikler seg

(Ibid).

Kunnskap om motivasjon kan være svært viktig for barnehagepersonale, fordi personalet har ansvar for å motivere (Lillemyr, 2007). Indre motivasjon er en viktig forutsetning for en god motivasjon. Lillemyr (2007) viser til Deci (1975) sin teori om indre motivasjon. Deci (1985) mener at indre motivasjon er en stor motivasjonsfaktor for læring, tilpasning og utvikling av kompetanse på ulike områder (Deci og Ryan, 1985 her i Lillemyr 2007). Indre motivasjon er noe som oppstår spontant og kan motivere til å gjøre en handling uten en belønning fra det ytre (ibid). Lillemyr (2007) trekker frem Deci sin teori om selvbestemmelse. Nemlig det å få bestemme selv, og føle en glede over den aktiviteten som blir gjort fra det indre og ikke det ytre.

For å få en bedre forståelse på den indre motivasjonen synes jeg det er viktig å få frem hva ytre motivasjon går ut på. Lillemyr (2007) sier at ytre motivasjon går ut på ros, følelse av sosial status og anerkjennelse eller andre belønninger som penger eller karakterer. Altså det å utføre en handling styrt av det ytre, i stedet for å ha en indre drivkraft. Lillemyr (2007) trekker frem at tilbakemeldinger vi får fra andre har mye å si på hvordan vi ser på oss selv, og om det gir oss inspirasjon. Han kaller dette for sosial motivasjon.

2.3 Tiltak og voksenrollen

Berg (2013) trekker frem viktigheten av at barns stimulering bør gjøres både i barnehagen og hjemme. Hun trekker også frem at barnehagepersonale bør legge tilrette for at barn får utfolde seg med fysisk aktivitet, uansett familiebakgrunn. Med familiebakgrunn menes det med familier som er mindre fysisk aktive. Og dette er da spesielt viktig for barn som er motorisk usikker, og da er det viktig med gode bevegelses- og mestringserfaringer (Ibid). Slik som det også står i rammeplanen (2011):

«Barnehagen skal støtte barns utvikling ut fra deres egne forutsetninger og gi det enkelte barn og barnegruppen utfordringer. Den skal gi et individuelt tilpasset og likeverdig tilbud og bidra til en meningsfull oppvekst uansett funksjonsniva, bosted, sosial, kulturell og etnisk bakgrunn» (KD 2011).

Berg (2013) trekker frem det å observere barns motoriske funksjonsnivå er viktig, og at dette bør gjøres jevnlig. På den måten kan barnehagepersonale få et bedre bilde av barnet, det vil si om barnet trenger ekstra oppfølging eller om barnet er på det nivået det forventes i forhold til alderen.

Berg (2013) sier også noe om hvor viktig det er for motorisk usikre barn å bli inkludert i lek. I rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver (2011) under punkt 3.2 står det at «barn er kroppslig aktive, og de uttrykker seg mye gjennom kroppen. Gjennom kroppslig aktivitet lærer barn verden og seg selv å kjenne». Dette understreker viktigheten av barns kroppslige aktivitet, og deres

måte å kommunisere på med andre barn. Lek kan gi barna muligheter til å utfordre seg selv sammen med andre, samt mulighet til å lære mer om seg selv. Lillemyr (2011) sier at lek har stor betydning for barns fysiske og psykiske utvikling. Derfor blir lek betraktet som psykologisk fenomen. Han sier videre at innfall, fantasi, følelser og fleksibilitet får barnet til å utfolde seg. Det som er spesielt viktig med fysisk aktivitet, er at det har en stor betydning for barns utvikling og sosiale relasjoner. Barn lærer mye av lek, og jeg støtter meg til Lillemyr (2011) som sier at leken er lysbetont og motoverende for barnet. Berg (2013) trekker frem at siden barn med motoriske vansker kan oppleve å trekke seg vekk fra fellesskapet, så er det viktig at personalet er beviste på nettopp dette, og vektlegger å inkludere barnet, da spesielt i lek.

I barnehagen er det ofte et stort fokus på barns fysiske aktivitet og det blir tilrettelagt for gode læringsmuligheter for barna blant annet i form av fysisk aktivitet og lek der det blir gitt mye ros og komplimenter, og mestringsnivået til barna har gode muligheter for å utvikles. I rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver (2011) under punkt 3.2 står det at barnehagen skal bidra til at «barn får en positiv selvoppfatning gjennom kroppslig mestring».

Sugden og Chambers (1998, her i Berg, 2013) hevder at det synes å være effektivt å drive med bevegelsestrening. Sigmundsson mfl (1998, her i Berg, 2013) trekker frem at det å oppleve for eksempel mestring uten å mislykkes, og det at positive tilbakemeldinger hadde en betydning samtidig selvkontroll og ansvar for egne handlinger. Ansvar for egne handlinger og positive tilbakemeldinger kan sees opp mot indre og ytre motivasjon, som jeg har skrevet om i punkt 2.2. I tillegg så ble det lagt merke til hvor stor betydning det hadde for at lek var med i alle programmene og samtidig at det var tilpasset for enkeltbarnet i form av vanskelighetsgrad (Ibid). Berg (2013) nevner videre fra teorien til Sigmundsson mfl, der det antas at barn som er motorisk usikre bør trene aktivt og ofte – aller helst daglig, fordi at det hjelper til med den positive motoriske utviklingen. Revie og Larkin (1993, her i Berg, 2013) snakker om at den oppgaven som barnet trener på, kan det også bli bedre på, altså hvis barnet øver på en generell motorikk, så betyr det ikke at barnet blir god på den aktiviteten som barnet kanskje trenger å øve mere på. Slik som nevnt tidligere i oppgaven under punkt 2.2, for å bli god til å klatre i trær, så trenger barnet å klatre mye i trær for å bli flinkere til det.

2.4 Foreldresamarbeid

I følge Taguchi og Åberg (2006) bør barnehagen strebe etter et miljø som oppfordrer til dialog med og mellom foreldre. Barnas liv i barnehagen og barnas liv med familien kan ikke skilles fra

hverandre, derfor er det viktig å skape rom for foreldresamarbeidet. Ved å samarbeide med foreldrene gir vi barna større mulighet til å påvirke sitt læringsmiljø. Det gir også foreldrene mulighet til å være mer delaktige i barnas barnehagehverdag. Det er barnehagens ansvar å skape denne muligheten (Åberg og Taguci, 2006).

Før i tiden skulle barna tilpasse seg miljøet, i dag er det motsatt. Det er miljøet som skal tilpasse seg barna. Det kommer stadig inn nye barn i barnehagen med nye interesser og utfordringer, miljøet i barnehagen må tilpasse seg det (Ibid). Dermed kan vi se at barnehagen har ansvar for å tilpasse seg barnet og skape et godt samarbeid med familien.

Slik som det står i rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver (2011) under punkt 1.6, er at barnehagepersonalet og foreldrene har et felles ansvar for barnets utvikling og trivsel. Pape (2013) trekker frem hvor viktig det er at foreldrene får god informasjon fra barnehagepersonalet. I tillegg trekker hun frem hvor viktig det er å reflektere over den unike muligheten barnehagepersonalet har ved å være i daglig kontakt med foreldrene, og hvor viktig det er å bruke denne muligheten til å dele kunnskap og erfaringer. Rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver (2011) under punkt 1.6, står det at «det daglige samarbeidet mellom hjem og barnehage må bygge på gjensidig åpenhet og tillit».

Bø (2011) trekker frem en viktig sak for foreldresamarbeidet og det er at både barnehagepersonalet og foreldrene trenger det andre vet og tenker. Det som barnehagepersonalet vet og det foreldrene vet gir et mye større bilde av situasjonen (Ibid). Bø (2011s, 122) sier videre «hva kan vi, hver for oss og sammen, gjøre for å bringe utviklingen videre på best mulig måte». Dette er et viktig å reflektere over.

3. Metode

Jeg støtter meg til det Tranøy sier (her i Dalland, 2010) om metode. Han sier at metode er en fremgangsmåte for å frembringe kunnskap. Vilhelm Aubert (her i Dalland, 2010, s 83) sier at «metode er en fremgangsmåte, et middel til å løse problemer og komme frem til ny kunnskap». Det er flere metoder en kan ta i bruk for å løse forskjellige problemstillinger. Og for meg vil det være viktig å ta i bruk en metode som kan få frem min problemstilling på en best mulig måte. Slik som problemstillingen min viser, så ønsket jeg å få mer kunnskap om personalets erfaringer med motorisk usikre barn. Derfor ønsket jeg å velge en bestemt metode som kunne gi meg en god innsikt og belyse mine spørsmål på en interessant måte.

3.1 Valg av metode og informanter

For å innhente mitt datamateriale brukte jeg intervju som metode. Jeg opplevde det som mest hensiktsmessig med tanke på at jeg var ute etter personalets erfaringer med motorisk usikre barn. For meg var det et mål i seg selv å få til en god og flytende samtale med intervjupersonene, hvor jeg også forstod informasjonen jeg fikk riktig. Da synes jeg en halvstrukturert metode var god å bruke slik at jeg kunne komme med oppfølgingsspørsmål, og ikke føle meg for knyttet til en intervjuguide. Jeg valgte da å bruke kvalitativ metode. Slik som Dalland (2012, s 112) beskriver kvalitativ metode, er at det «tar sikte på å fange opp mening og opplevelse som ikke lar seg tallfeste eller måle». Videre står det ved bruk av kvalitativ orientering av datainnsamling, så skjer dette i direkte kontakt med feltet, her altså at jeg møter mine informanter direkte for intervjuet for å innhente datainnsamlingen min. Dalland (2012) påpeker også at det er rom for fleksibilitet, der det ikke trenger å være faste svaralternativer. Det er også en annen metode som er mulig å bruke for å innhente data, og det er kvantitativ metode. Dalland (2012, s 112) trekker frem at « de kvantitative metodene har den fordel at den gir data i form av målbare enheter». Dalland (2012) skriver videre at med denne metoden er det mulig å bruke spørreskjema, for å innhente prosent eller gjennomsnitt. Ved bruk av denne metoden så skjer det ikke i direkte kontakt med feltet, slik som kvalitativ metode gjør.

Valg av informanter avhenger av hva vi ønsker å vite (Dalland, 2010). Jeg valgte ut mine informanter strategisk. Et strategisk valg vil si at jeg velger mine informanter ut ifra at jeg regner med at personene har noe de kan bidra med slik at jeg kan finne svar eller tilegne meg mer kunnskap til min problemstilling. Jeg valgte derfor en pedagogisk leder og en assistent. Pedagogisk leder har jobbet i barnehage i 28 år, og assistenten har jobbet i barnehage i 8 år. Tanken bak valget av pedagogisk leder er at pedagogiske ledere har lederansvar på sin avdeling og har mest sannsynlig erfaring med motorisk usikre barn. Deretter ønsket jeg å intervju en assistent fra samme avdeling som pedagogisk leder. Grunnen til at jeg valgte en assistent er fordi assistenter er en stor ressurs og har ofte mye erfaring. Jeg synes det er interessant å høre deres erfaringer omkring dette temaet. Informantene fikk vite temaet på forhånd slik at de var noe forberedt, samtidig har de gitt tillatelse til å ta opp intervjuet fordi de får jeg tatt opp alt som blir sagt, og samtidig fanger opp nyanser i språk og stemmeleie (Dalland, 2010). Det er viktig å tolke kroppsspråk og toneleie for å få en helhet, og forstå hva som blir sagt (ibid). For meg er det viktig å få med hele intervjuet, slik at jeg får med all den viktige og nødvendige informasjonen når jeg skal transkribere etter intervjuet. Jeg valgte å ikke skrive notater under intervjuet, for å ha fokus på den gode samtalen i form av aktiv lytting. Etter intervjuet noterte jeg ned viktige stikkord som jeg ønsket å trekke frem i min oppgave.

3.2 Intervju som metode

Et intervju er et møte mellom mennesker, og begge parter har forventninger til dette møtet. Disse forventningene vil sette preg på samtalen som skal gjennomføres (Dalland, 2007). Men møtet er ikke bare et møte mellom intervjuer og informant, det er også et møte der intervjuer skal ta opp et tema eller fenomen som angår begge parter, for i gjennom samtalen forstå det bedre (Dalland, 2007). Intervju som metode opplevde jeg som mest hensiktsmessig fremgangsmåte i forhold til min problemstilling. Mine spørsmål er viktige i denne prosessen, fordi det er på grunnlag av mine spørsmål jeg får svar. Dalland (2010) sier også at intervjuers egen evne til å oppfatte, tolke, ta vare på og ikke minst forstå svarene er helt avgjørende for om resultatet er pålitlig. Han sier at samtalen er det viktigste redskapet intervjuer har i arbeidet med andre mennesker, her informantene. Han sier videre at samtalen er det viktigste redskapet du har i arbeidet med andre mennesker.

Dalland (2010) sier at et intervju mellom mennesker byr på forventninger både for dem som skal intervjues, og fra meg som skal holde intervjuet. Derfor er det viktig å være godt forberedt. For å stille godt forberedt lagde jeg en intervjuguide, med ferdig formulerte spørsmål. Dette gjorde jeg for å forbrede meg både faglig og mentalt til intervjuprosessen. Intervjumetoden min er et halvstrukturert intervju, som går ut på at jeg er åpen for forandringer i løpet av intervjuet. Jeg er ikke avhengig av å stille spørsmålene mine i en bestemt rekkefølge, og er forberedt på å stille oppfølgingsspørsmål underveis. Jeg brukte intervjuguiden til å huske alle spørsmål jeg skulle gjennom, og i tillegg ha god oversikt. Dalland (2010) sier at intervju er et møte der jeg og intervjupersonen skal ta opp et fenomen som angår begge parter, for gjennom samtalen å forstå det bedre. Jeg ønsket å tilegne meg mer kunnskap og var ute etter deres erfaringer og et bredere synspunkt på hvordan utfordringene i hverdagen til motorisk usikre barn kan være. Mine intervjupersoner har sine egne erfaringer og opplevelser av motorisk usikre barn, og det har jeg som intervjuer også, men min viktigste oppgave som intervjuer er å skape forutsetninger for det intervjupersonen ønsker å fortelle. De ulike forutsetningene i samtalen bidrar til å skape dynamikk (Dalland, 2010).

I forkant av intervjuet ringte jeg til barnehagen der jeg presenterte temaet og problemstillingen min, og vi ble enige om tid og sted. Jeg valgte å ikke sende inn intervjuguiden på forhånd, fordi jeg ønsket spontane svar. «Jo mer spontan intervjusituasjonen er, desto større er sjansen for å få spontane, levende og uventede svar» (Dalland 2010, s 150). Denne type intervju er helt nytt for meg, og derfor syntes jeg også at det var spennende å prøve et litt mer spontant intervju. Jeg startet intervjuet mitt med oppvarmingsspørsmål. Dette gjorde jeg fordi jeg ønsket at vi ble litt varme, og

slappet av mer. I tillegg ønsket jeg tillit fra intervjupersonen min, og da er det godt å varme opp med små spørsmål. Se intervjuguiden i vedlegg.

3.3 Metodekritikk

I følge Løkken (2006) er overfortolkning det fenomenet når vi legger til mer mening enn det som er den opprinnelige meningen. Når jeg transkriberte intervjuet i ettertid, kan det være lett å overse noen av de kroppslige uttrykkene. Samtidig vil den som leser ikke kunne se de kroppslige uttrykkene og det er ikke med 100% sikkerhet at jeg har klart å overføre de uttrykkene ned på papiret.

Jeg valgte å intervjuer to informanter fra samme barnehage, noe som gjør at resultatet for denne oppgaven gjelder kun for den barnehagen jeg besøkte. Det er en mulighet for at hvis jeg hadde valgt informanter fra ulike barnehager at resultatet ville blitt annerledes.

4. Presentasjon av funn

4.1 Begrepet motorisk usikre barn

Informant 1 snakker om barn som ikke får til å gjennomføre fysiske ting som f.eks påkledning, lekeaktiviteter; klatring, løping, sykling, tegning, bygging med klosser og andre formingsaktiviteter.

Informant 2 snakker om to forskjellige «grupper». En gruppe barn som unngår de aktivitetene som det kreves ekstra motoriske ferdigheter. Det er synlig ved at barnet ikke liker aktiviteter som forming. Den andre «gruppen» er barn som unngår grovmotoriske leker som sykling, klatring osv. Det er synlig ved at barnet ikke har lyst på de utfordringene som barn vanligvis elsker.

4.2 Informantenes erfaringer med motorisk usikre barn

Informant 1 har erfaring med barn som blir hengende etter med det motoriske i forhold til det som er aldersadekvat, barn som ikke når de forventningene som er i forhold til alder og den fysiske leken. Hun har en opplevelse av at disse barna strever med og velger bort aktiviteter som de synes er utfordrende, som formingsaktiviteter, bygge med lego, tegne, klatring og sykling. Hun har ofte observert at disse barna trekker ofte til sandkassen ute. Hun trekker fram at hun legger lett merke til motorisk usikre barn.

Informant 2 har mye erfaring med motorisk usikre barn. Hun velger å forholde seg til en praksishistorie, om en gutt som var 2,4 år da han begynte i barnehagen. Hun la merke til at det var noe da han lå på stallebordet, han lå annerledes enn det andre barn på den alderen gjorde. Han virket usikker og ustødig når han gikk, han spiste ikke selv og holdt ikke bestikk. Da gutten var blitt 5 år, hadde han så vidt begynt å sykle på trehjuls sykkel. Han uttrykket tydelig at det var vondt å tråkke på pedalene. Barnehagen valgte å trekke inn naturlige samarbeidspartnere som ergoterapeut, spesialpedagog og logoped i arbeid med gutten så tidlig som mulig.

4.3 Barnas hverdag

Her snakker informant 1, som nevnt i punkt 4.2, om barn som trekker seg vekk fra motorisk lek. I følge henne ser hun disse barna i rolige leker på dukkerummet, eller er passive observatører når de andre barna klatrer og løper. De er en del av gruppen, men de gjør ikke det samme som resten. De virker veldig usikre på om de kan klare det samme, og ender med å trekke seg bort.

Det er mange aktiviteter i løpet av en dag i barnehagen, og barnehagepersonalet har mulighet til å se barnet i flere forskjellige situasjoner. Informant 1 sier at dette gjør at personalet kan raskt oppdage om barnet har motoriske utordringer. Dette kan de se i hverdagen ved å legge merke til hvordan barnet holder en fargestift eller om barnet alltid ønsker å holde en voksen i hånden. I enkelte tilfeller kan en se at barnet vegrer seg fra å holde andre i hånden da de opplever smerte ved det.

Informant 2 trekker her frem barn som dytter fra seg ark og fargestifter fordi barnet selv vet det er for utfordrende. Hun synes det kan være utfordrende å oppdage motorisk usikre barn i hverdagsaktiviteter og trekker fram et eksempel:

«Du tenker at dette er han ikke interessert i. Og vi fant mange gode grunner for at han hadde et stort behov for å leke, fordi at de kom fra et annet land, hadde et lite sosialt nettverk og bodde veldig trangt. Da har han behov for de store skikkelige bevegelsene. Men han klatret nesten ikke i ribbeveggen, syklet ikke og sånne ting, men han var jo så lykkelig tilstede på alt annet».

Hun forteller videre at dette barnet hadde lite smidighet i kroppen og lite bevegelse. Han gikk uten fotveksel i trappen og hadde sterkt nedsatt syn. Samtidig var han en attraktiv lekekamerat innenfor de områder han var komfortabel på.

4.4 Miljøpåvirkning og arv

Begge informantene mener miljøet rundt barnet har noe å si. Informant 1 merker fort om et barn er vant med uteliv eller ikke. Det er ofte synlig hos minoritetsspråklige barn, der de er uvante med

den utekulturen vi har her i Norge. Disse barna er ikke vant med lekeplasser, gå i skogen, klatre i trær eller sitte i husker. Denne mangelen på erfaring retter seg fort opp så lenge det ikke er andre årsaker som ligger bak. Informant 2 trekker fram at barn nå i 2014 ofte blir kjørt til og fra barnehagen selv om de bor nærme barnehagen. Foreldrene skal videre på arbeid, så de er nødt til å kjøre. Slik at for noen barn blir det lite fysiske utfordringer i hverdagen med foreldrene.

Informant 2 trekker også fram erfaring der familier har svært sjeldent dratt på tur ut i naturen, men barnet har likevel hatt gode motoriske ferdigheter. Hun mener det kan ha noe med gener å gjøre, at barnet er genetisk anlegg som fremmer det motoriske.

4.5 Deltakelse i lek og barnets selvbilde

Begge informantene har, som beskrevet i punkt 4.1, erfaring med at motorisk usikre barn trekker seg vekk fra enkelte former for lek. Informant 1 mener at noen av disse barna trekker seg unna samtidig som de trekker til seg makt. Hun mener dette kommer frem ved at barnet velger en aktivitet det mestrer og overtaler andre barn til å bli med. I slike situasjoner oppstår det ofte konflikter når de andre barna ikke har lyst til å være med. Deretter dro hun fram andre barn som virker beskjedne og trekker seg trolig tilbake når alle løper ute. Hun påpeker også at mange av disse barna ofte forholder seg bare til ett annet barn. Hun tror dette har sammenheng med at lek med ett annet barn ofte blir roligere og mindre utfordrende enn lek med mange. Men dersom vennen er borte fra barnehagen en dag, velger ofte det motorisk usikre barnet å leke alene. Da prøver barnehagepersonalet å hjelpe til slik at barnet finner seg en gruppe å leke med.

Informant 2 trekker her inn gutten fra punkt 4.2. Hun mener at han ikke hadde god selvtillit i lek med jenvnaldrende. Dette ble synlig da han foretrakk å leke med barn som var mye yngre enn han selv. Lekeferdighetene og de motoriske ferdighetene hans passet til den leken som de som var yngre lekte. Hun mener han ikke stilte med de samme premissene som barn på hans alder i leken. Hun trekker også frem et annet eksempel der et barn på 6 år hadde et tegneuttrykk som var yngre enn mange av de yngste på avdelingen hadde. Dette gikk utover barnets selvbilde og selvtillit ettersom barnet visste selv at det ikke fikk til å tegne. Dette ble synlig ved at barnet virket brydd når det skulle tegnes, og ville bli fort ferdig for å kunne gjøre noe annet. Informant 2 sier videre;

«Noen barn, jeg sier ikke alle, men noen barn kan gjøre seg vondt av at dem ikke får til. Andre er heldig og har et lyst sinn, og tenker at ja, «so what, dont worry be happy – jeg kan andre ting». De har andre sterke sider som gjør at de kompensere på det de ikke er så gode til og likevel blir en jevnbyrdig lekekamerat, med dem de er og det dem kan».

4.6 Mulige konsekvenser av lite stimulering

I følge informant 1 kan barnet oppleve å henge etter når det kommer til de kravene som forventes i forhold til alder, noe som kan føre til store problemer videre på skolen. Om barnet ikke får hjelp, vil de fortsette å ikke få til ting. På skolen møter de større barnegrupper, færre voksne og større forventninger til det motoriske. Dette kan føre til at barnet blir mer usikker og kanskje føre til store konflikter i seg selv når de legger mer merke til forskjellene. Når barnet oppfatter at det ikke får til det samme som andre, blir barnet bli påvirket. Det kan gi veldig store konsekvenser. Trives ikke barnet, påvirker det også resten av barnets liv

Informant 2 snakker om at på skolen kreves det stabilitet og styrke i rygg, nakke, skuldre og armer. Dette er noen av tingene barnehagen utfordrer barna på for å trene motorikken fram til skolestart. Hun trekker frem at motorisk usikkerhet kan handle om oppmerksomhet og konsentrasjon. Hun mener at barn med svak motorikk kan ha dårlig konsentrasjonsevne og oppmerksomhet ettersom de kompensere manglende ferdigheter med uro.

4.7 Foreldresamarbeid

Begge informantene sier at foreldresamarbeidet er svært viktig. Informant 1 mener det er viktig å snakke med foreldrene så fort som mulig for det kan gi barnehagepersonalet og foreldre større forståelse. Hun forteller at enkelte ganger har foreldrene blitt overrasket over det barnehagepersonalet opplever ettersom de ikke ser det hjemme. Barnehagepersonalet gir foreldrene veiledning og får tilbake informasjon som er viktig i det videre arbeidet med barnet. Hun har også opplevd at foreldre har kommet til henne og bedt om veiledning i forhold til at barnet ikke har fått til det de forventer på f.eks tur. Da bruker hun å veilede foreldrene til å gjøre nettopp mer av det, gå mer på tur, utfordre barnet på det, gi det mer erfaring. Samtidig så har hun tatt det tilbake og utfordret barnet mer på det i barnehagen. Hun påpeker at barnehagen må ha et godt samarbeid med foreldrene for barnets beste.

Informant 2 har en opplevelse av at samarbeidet med foreldrene som regel er greit. I tilfelle med gutten fra punkt 4.2 så var foreldresamarbeidet vanskelig. Mor var enig i at barnet trengte hjelp og støtte, men far mente gutten var lat. Hun forteller at de ga tilbakemelding på at de måtte ta dette alvorlig, og spesielt det at han ga uttrykk for smerte når han syklet. Barnehagepersonalet må få sagt ting til foreldrene, og foreldrene må ikke sitte der og oppleve det som ubehagelig. Hun mener det er viktig å møte foreldrene på en høflig og direkte måte, gjerne med en liten humoristisk vinkling.

4.8 Voksenrollen

Informant 1 snakker om at det er viktig at barnehagepersonalet er i nærheten og kommer tett innpå for å få bekreftet hva det er som gjør barnet usikkert. Hun mener barnehagepersonalet har ansvar for å finne ut av om det er manglende erfaring eller om det er andre årsaker. Hun synes dette kan være litt vanskelig, ettersom noen barn har lite erfaring med klatring på grunn av at foreldrene er redd for at barnet skal slå seg.

Informant 2 snakker også om å være i nærheten av barnet. I eksempelet om gutten i del 4.2, startet de sykkelskole som et prosjekt. Hun forteller at hun gikk inn og satte beina hans fysisk på pedalene og dyttet sykkelen litt. Etter hvert dyttet hun mindre og han brukte sin egen kraft for å komme fremover. Til slutt klarte han det selv, og han ble veldig glad. Hun mener det hadde mye å si for hans mestringsfølelse. Hun mener også at barnehagepersonalet har ansvar for å sjekke ut og ha oversikt på barnegruppen. Da i forhold til å vite hvordan barna ligger an motorisk, og det er godt å kunne være flere om det. Det er bra at alle i barnehagen ser, observerer, støtter og stimulerer. Om de legger merke til noe som er utenfor komepanseområdet barnehagen har, er det personalets ansvar å få avdekke dette tidlig og søke hjelp i samarbeid med foreldrene.

5.0 Resultat og drøfting:

5.1 Informantenes erfaringer med motorisk usikre barn

Gjennom hele intervjuet trekkes det frem erfaringer, noe som er interessant for min problemstilling. Begge informantene mine kunne trekke frem eksempler på situasjoner med barn som de opplevde som motorisk usikre. Mangelen på motoriske ferdigheter ble nevnt som påfallende av den ene informanten. Under punkt 4.1 ser vi at begge informantene mine trekker frem at motorisk usikre barn er barn som ikke får til eller unngår situasjoner i form av fin og/eller grovmotoriske aktiviteter. I aktiviteter der barn opplevde at de måtte utfordre seg selv, så trekker de seg tilbake og leker helst med rolige aktiviteter som sandkassen. Informant 1 sier i punkt 4.3 at

«De blir veldig usikre på om de kan klare det samme som de andre gjør, så da trekker de seg tilbake. Barnet er med i gruppa, men gjør ikke akkurat det samme som de andre».

Tidligere i oppgaven under punkt 2.2 viser teorien til Mjaavatt og Gundersen (2005) nettopp til dette. De trekker frem at barn som ikke har de samme motoriske ferdighetene som andre barn kan oppleve å ikke bli inkludert i leken, eller velger å unngå dem, nettopp på grunn av mangel på de

motoriske ferdighetene som skal til for å delta i aktiviteten eller leken. Den ene informantene nevnte i punkt 4.3 at også hun har observert barn som deltar passivt med på leken i form av at andre barn klatrer opp i ribbeleggen, men at barna som er motorisk usikre velger en rolle som observatør. I punkt 1.2 skriver jeg at barn lærer mye av lek. Det kan derfor være grunn til å tro at barn som velger å være passive i lek, går glipp av mange erfaringer som andre barn opplever, og dermed melder seg ut av gruppen.

Slik som Moen og Jacobsen (2007) under punkt 2.2 nevner at det kan være at barnet ikke tørr å delta. Dette støtter opp til det informant 1 forteller om under punkt 4.3, at barnet blir usikker på om det kan klare det samme som de andre får til. I innledningen til oppgaven stilte jeg meg selv et spørsmål, hvor jeg lurte på hva som kan ligge bak når noen barn helst trekker seg stille unna en aktivitet. Under punkt 2.2 har jeg skrevet om Sigmundsson (2002) sin teori der motorsik usikkerhet kan ha negativ innvirkning på barnets sosiale mestring og selvbilde. Slik som også Berg (2002) nevner, at det er grunn til å tro at en person med negativ selvoppfatning kan utvikle et negativt selvbilde. Så ut i fra informantenes erfaringer med motorisk usikre barn, kan det virke som at selvbilde og motivasjon har en viktig betydning. Tidligere i oppgaven under punkt 2.2 har jeg skrevet om motivasjon hvor Lillemyr (2007) påpeker at det er en kraft inne i oss mennesker som skapes overfor noe vi har en interesse for, eller noe vi brenner for. Men motivasjon er også noe som kan svekkes med tiden, når vi opplever å ikke være flinke nok, og trekker oss vekk. Til slutt blir det å klatre i trær langt vekk fra et interessefelt, selv om det en gang i tiden var veldig gøy, men at barnet ikke fikk det til på lik linje som resten av barna på sin egen alder. I punkt 2.3 sier jeg noe om at barnehagen tilrettelegger for gode læringsmuligheter i form av fysisk aktivitet og lek. Dette skal gjelde for alle barn, også de motorisk utsikre. Derfor er det viktig at barnehagepersonalet jobber for at barn ikke opplever at de må være passive i leken fordi de ikke mestrer, men heller ha et miljø der alle barna velger å delta aktivt fordi de kan og opplever å mestre. Å finne det som motiverer et motorisk utsikkert barn og bruke det for å få barnet til å velge å delta i lek kan en, ut fra det jeg har skrevet ovenfor, være en viktig faktor i forhold til det å forebygge et negativt selvbilde og for å komme ut av den onde sirkelen jeg skrev om i punkt 2.2.

I punkt 2.2 skriver jeg en del om motivasjon. Jeg sier blant annet noe om at motivasjon er en faktor for læring, tilpassing og kompetanseutvikling. Det blir beskrevet som en kraft som oppstår spontant og får oss til å gjøre en ting uten å bli belønnet fra andre, noe som gir en glede fra det indre. Det er mulig å se barns motivasjon i det informant 1 forteller i punkt 4.5 om makt. Hun sier at motorisk usikre barn velger aktiviteter de er trygge på og jobber for å overbevise andre om å bli med. Det er mulig å tolke det dit hen at det er en indre kraft som styrer dette barnet til å overbevise andre om å bli med i en bestemt lek.

5.2 Miljøpåvirkning og arv

Det at miljøet kan påvirke barns motorikk har begge mine informanter erfaring med. Slik som Sigmundsson og Pedersen (2008) trekker frem, som jeg også har skrevet om i del 2.1, er at motorisk usikkerhet kan komme av en nevrologisk skade eller at barnet har dårlig syn noe som går ut over det visuelle systemet i hjernen. Når informant 2 snakker om sine erfaringer med et enkelbarn trekker hun frem at barnet hadde dårlig syn, og ga også uttrykk for fysisk smerte når han skulle sykle. Informant 1 trekker frem barn som helst ikke vil holde noen i hendene fordi de får fysisk vondt når de gjør det. Dette kan virke som et arvelig tilfelle av motorisk usikkerhet. Slik som jeg har skrevet under punkt 2.1 så er det vanskelig å vite hvorfor noen barn blir motorisk usikre. Mange har forsket fram ulike teorier men ingen har funnet noen enkeltstående årsak. Dermed finnes det heller ingen enkel oppskrift en kan følge i arbeid med motorisk usikre barn. I tilfellet beskrevet ovenfor ser det ut som de har gått inn og undersøkt hvorfor barnet gjør slik det gjør. Det ble oppdaget dårlig syn og tegn til fysisk smerte ved enkelte aktiviteter. Eksemplet viser at barnehagepersonalet har sett at barnet er motorisk usikkert, og brukt sin kompetanse om motorisk usikre barn i arbeidet videre. □

Hva kan grunnen være til at barn velger bort en aktivitet? Barn som gjør helst alt annet enn å tegne eller bygge med lego? Dette er noe som også informantene mine tar opp flere ganger, nettopp det at barnet vet at det blir for vanskelig. Noe som jeg syntes var interessant var det informant 2 trekker fram under punkt 4.3 at det noen ganger kan være vanskelig å oppdage barn som er motorisk usikker fordi barnet kompensere med andre aktiviteter, eller at personalet tror det kan være en grunn til barnet velger bort enkelte aktiviteter. Slik som informant 2 sier i punkt 4.3:

«Du tenker at dette er han ikke interessert i. Og vi fant mange gode grunner for at han hadde et stort behov for å leke, fordi at de kom fra et annet land, hadde et lite sosialt nettverk og bodde veldig trangt. Da har han behov for de store skikkelige bevegelsene. Men han klatret nesten ikke i ribbeveggen, syklet ikke og sånne ting, men han var jo så lykkelig tilstede på alt annet».

Personalet fant gode grunner for at det kunne være miljøet rundt barnet. Og informant 1 trekker frem at hun har lagt merke til motorisk usikkerhet hos minoritetsspråklige barn, fordi de ikke er vant til den norske ute kulturen. Alt dette kan settes opp mot hverandre, hvor gode grunner for at barnet trenger mer stimulering og erfaring. Dette peker på hvor viktig det er at barnehagepersonalet ser på barnet som en helhet, at de går inn for å se hvilke faktorer det er som gjør at barnet gjør slik det gjør. Hvorfor velger barnet å være passivt tilstede, hvorfor velger barnet å ikke leke med lego.

Er det fordi det er kjedlig, vanskelig eller fysisk vondt. Dette er viktige faktorer å ha gjort seg tanker om for å kunne arbeide videre med barnet. Dette speiler hvor viktig det er å forstå tanken bak handlingen.

5.3 Tiltak og voksenrolle

Informantene snakker i punkt 4.8 om voksne som er i nærheten av barna, voksne som kommer tett innpå og voksne som observerer, støtter og stimulerer. Det er mulig å tenke seg at disse punktene er forskjellige oppgaver og roller barnehagepersonalet tar på seg i arbeidet med barn. Informant 2 drar frem i punkt 4.8 et prosjekt der hun fysisk satte beina til et barn på sykkelpedalene, at hun dyttet sykkelen av gårde og etter hvert dyttet litt mindre. Der beskriver hun en voksen som er tilstede, veileder, viser, hjelper og som tar barnet på alvor. Det er mulig å se noen roller hun pådrar seg i dette prosjektet. Hun tar på seg veilederrollen ved å forklare og hjelper gutten på sykkelen, og sakte men sikkert dytter sykkelen litt mindre. Samtidig er hun også en hjelper når hun dytter og fysisk selv får sykkelen av gårde med gutten på. Hun tar barnet på alvor når gutten, som beskrevet i punkt 4.7, uttrykker smerter ved å sykle. I punkt 4.7 kommer det fram at far mente at gutten var lat, og at barnehagen ga tilbakemelding om at de måtte ta guttens uttrykk alvorlig. Der kan en se voksne som tar barn på alvor, ser og hører på dem og gir dem en stemme ovenfor andre voksne for å kunne hjelpe barnet på best mulig måte videre.

Under punkt 4.8 trekker informant 1 frem at det er barnehagepersonalet som har ansvar for å finne ut om den usikre motorikken skyldes lite erfaring, eller om det er noe mer som ligger bak. Slik som jeg har skrevet om under punkt 2.3, trekker Berg (2013) frem hvor viktig det er å observere barn jevnlig i fysisk aktivitet, for å få et bedre bilde av barnet, nettopp for å se om barnet trenger ekstra oppfølging eller ikke. Videre under punkt 2.3 bekrefter også Rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver (2011) at personalet har ansvar for å støtte barnas utvikling ut i fra deres forutsetninger. Dette viser til at personalet må være pålogget og stadig ha oversikt over barnegruppen sin. Både på enkeltbarn og barnegruppen som en helhet. Informant 2 trekker frem viktigheten av dette under punkt 4.8, hvor hun nevner at det er godt at personalet i barnehagen observerer, støtter og stimulerer. Informantene mine har begge observert barn som trekker seg vekk fra enkelte former for lek, noe som står beskrevet under punkt 4.5. Under punkt 2.3 har jeg støttet meg til Berg (2013) som skriver om at personalet må være bevisste på at barn med motoriske utfordringer kan velge å trekke seg vekk fra felleskapet, og må derfor jobbe aktivt med å inkludere barnet, og som Berg (2013) nevner videre at dette er spesielt viktig for lek. Ut i fra teorien til Lillemyr (2010) under punkt 2.3 er lek viktig for å være kroppslig aktiv sammen med andre, og det er bra for barnets motoriske utvikling, og samtidig så utvikles barnets sosiale relasjoner. Ut i fra teorien kan lek oppfattes som svært

viktig for barn, der også rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver (2011) trekker frem at barn lærer seg selv å kjenne gjennom kroppslig aktivitet. Under punkt 4.5, sier informant 1 at noen barn velger å heller leke alene, hvis lekekameraten er borte fra barnehagen en dag. Hun trekker frem at i en slik situasjon så jobber personalet med å finne en gruppe som barnet kan leke seg med. Dette viser at personalet observerer, og tar til seg situasjonen som barnet befinner seg i her og nå. Dette kan tolkes det dit hen at personalet er klar over hvordan situasjonen er, og går inn for å hjelpe til. De ser barnet, og jobber aktivt for å tilpasse barnet i felleskapet. Det å være en voksen som ser, og gir barnet omsorg og åpner for nye leksituasjoner, viser et omsorgsfullt og et pålogget personale.

Tilbake til det jeg snakket om lenger opp i dette avsnittet, der informant 2 iverksatte en sykkelskole for barnet. Det kan se ut som at informant 2 jobbet aktivt for å hjelpe barnet til å sykle, og trente på dette jevnlig helt til han fikk det til. Slik som jeg har skrevet under punkt 2.3, der jeg støtter meg til teorien til Sigmundsson mfl, i Berg (2013), hvis barnet får nok støtte, trening og positive tilbakemeldinger, og øver på denne aktiviteten over tid, så viste deg seg at barnet fikk til å sykle til slutt. Informant 2 kunne legge merke til hvor glad gutten ble, og mener videre at dette har mye å si på mestringsfølelsen til barnet. I tillegg kan en tolke dette dit hen, at personalet har vært flinke til å motivere barnet, og/eller at barnet hadde en indre motivasjon for å få dette til. Jeg støtter meg til Deci sin teori (1975 her i Lillemyr, 2007) der han hevder at indre motivasjon er en motivasjonsfaktor til læring, hvor i dette tilfellet motivasjonen var et ønske om å lære seg å sykle. Her har personalet en viktig oppgave, nemlig å være tilstede, og heie dem fremover.

5.4 Foreldresamarbeid

I punkt 4.7 skriver jeg om informantenes mening om foreldresamarbeid. De beskriver at dette samarbeidet er viktig i forhold til å skape et helhetsbilde av barnet. Det blir også skrevet noe om at barnehagen må ha et godt samarbeid med foreldrene, der det utveksles informasjon og veiledning. Dette stemmer godt overens med det som står om foreldresamarbeid i punkt 2.4. Der skriver jeg noe om at i samarbeid med foreldrene gir vi barna større mulighet til å påvirke sitt læringsmiljø, og at samarbeidet gir foreldrene mulighet til å være delaktige i barnas barnehagehverdag. Ut fra dette ser vi at det er mange voksenpersoner rundt barnet som kan tilrettelegge for et godt læringsmiljø og utfordre barnet. Rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver (2011) understreker også viktigheten av foreldresamarbeidet, og trekker frem barnehagepersonalet og foreldrene har begge et felles ansvar for barnets trivsel og utvikling. Ved å snakke sammen kan nødvendig informasjon om barnet komme fram slik at barnehagepersonalet får en større forståelse for hva det er barnet står ovenfor. Dette har også Bø (2011) skrevet om, hvor vi kan se under punkt 2.4 at teorien bekrefter hvor viktig det er med god kommunikasjon mellom barnehagepersonale og foreldrene, for å få et

bedre bilde over situasjonen, fordi slik som Bø (2011, s 122) sier «hva kan vi, hver for oss og sammen, gjøre for å bringe utviklingen videre på best mulig måte». Foreldrene og personalet har sine opplevelser og kunnskaper omkring barnet, og i tillegg så ser personalet barna i mange ulike aktiviteter i løpet av en dag. Kort oppsummert så står vi sterkere sammen. Informant 1, forteller under punkt 4.7 at hun har opplevd at foreldre har blitt overrasket over hva barnehagepersonalet forteller om, fordi de har ikke sett dette hjemme. Dette understreker viktigheten av foreldresamarbeidet, hvor de nå sammen kan snakke om hva de kan gjøre fremover. Informant 2 trekker også frem at det er viktig å møte foreldrene på en høflig og dirkede måte. Det å ta opp barnets utfordringer sammen med foreldrene kan fort bli et sårt tema, hvor det her er viktig å ikke «gå rundt grøten», fordi det kan føre til misforståelser. Både foreldrene og barnehagepersonalet ønsker det beste for barnet, hvor begge parter er opptatt av at motorikken utvikles i en positiv retning. For å få til dette støtter jeg meg til Berg (2013) sin teori om at stimuleringen av barnet bør arbeides med aktivt både hjemme og i barnehagen, for å få en best mulig positiv utvikling. Under punkt 4.4 trekker informant 2 opp en viktig sak om dagens samfunn, hvor barn blir ofte kjørt til barnehagen fordi foreldrene skal videre på arbeid. Slik som vi leser om i media, har nok de fleste hørt om begrepet «tidsklemma», hvor foreldre har dårlig samvittighet for å ikke tilbringe nok tid sammen med barna. Dette kan føre til at familier ikke har tid til å være i mye fysisk aktivitet sammen med barna i fritiden. Med tanke på dette så trekker jeg frem teorien til Berg (2013) under punkt 2.3 hvor hun beskriver at uansett familiebakgrunn, så bør personalet i barnehagen legge til rette, slik at alle barn kan utfolde seg med fysisk aktivitet. Og er barnet motorisk usikker så er det svært viktig med et godt foreldresamarbeid for å nettopp snakke om hvor viktig det er med jevnlig fysisk aktivitet for barnet, slik at foreldrene også skaper et større rom for dette i hverdagen sin. Informant 1 kunne fortelle om opplevelser der foreldre har kommet og spurt om veiledning, fordi foreldrene la merke til at barnet ikke har fått til noe som foreldrene forventet at barnet kunne. Da tok informant 1 på seg en veilederrolle, hvor hun delte sin kunnskap videre til foreldrene, og anbefalte foreldrene at de burde fortsette å gå på tur, nettopp for at barnet får utfordret seg selv, og på den måten kan barnet få mer erfaring. Videre så forteller hun at hun tok dette til seg, og utfordret barnet mer på dette i barnehagen også. Dette understreker teorien til Berg (2013), som jeg har skrevet ovenfor – stimuleringen bør skje hjemme og i barnehagen.

5.5 Motorisk usikre barn

Det er interessant å se på hva informantene legger i begrepet motorisk usikre barn i punkt 4.1. Den ene ser det som barn som ikke klarer å gjennomføre ting, som en gruppe. Den andre ser flere varianter av motorisk usikre barn, de som unngår aktiviteter der det kreves en viss kompetanse og

en gruppe som unngår aktiviteter som krever mye fysisk aktivitet. Det kan ha sammenheng med forskjeller i erfaring og utdanning at de ser noe forskjellig på begrepet. Dette stemmer godt overens med teorien i punkt 2.1, der jeg skriver om motorisk usikre barn som barn som kan ha problemer med hverdagslige aktiviteter og lek. Samtidig er det interessant å se hvor likt informantene ser på det. Begge beskriver motorisk usikre barn som barn som velger å unngå aktiviteter som krever ferdigheter de ikke mestrer. Dette snakker de om flere ganger som i punkt 4.2, 4.3 og 4.5. Dette er spesielt interessant sett i sammenheng med det jeg skrev i punkt 2.2. Der forholder jeg meg til teori skrevet av Mjaavatn og Gundersen (2005). De hevder at barn med motoriske vansker opplever å ikke bli inkludert i lek. De mener at barnet blir ekskludert fra leken på grunn av at de ikke behersker aktiviteten. I punkt 2.2 skriver jeg også om teori hentet fra Jacobsen og Moen (2007) der de skriver at det er mulig at motorisk usikre barn ikke tør å delta. Dette gir meg grunn til å tro at motorisk usikre barn opplever både å bli ekskludert og at de velger å trekke seg bort fra lek, altså en kombinasjon av begge deler. Det er også mulig at barnet velger å trekke seg bort fordi det ikke tør å prøve.

6. Avslutning:

Slik det fremstår innledningsvis så er min problemstilling «Hva er barnehagepersonalets erfaringer med motorisk usikre barn?» Det har kommet frem at informantene har mye erfaring med motorisk usikre barn. De sier blant annet at de ser disse barna, de ser at de trekker seg unna lek, noe som teorien også bekrefter. De ser at barna går glipp av erfaringer og opplevelser, som kan føre til store konsekvenser i livene til motorisk usikre barn. Slik som jeg har skrevet tidligere sier rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver (2011) at barnehagen har ansvar for å tilrettelegge for alle barn, og det vil si også de som har motoriske utfordringer. Vi kan tydelig se i oppgaven at ansatte i barnehagen ser og har gjort seg tanker om hvordan de møter motorisk usikre barn i forhold til barnet selv, foreldre og andre naturlige samarbeidspartnere. Vi kan se at personalet tar ulike roller i møte med de barna for å kunne tilrettelegge. Vi ser at de observerer, de går inn for å veilede, og starter prosjekter for å møte barnet. Vi kan også se viktigheten av samarbeidet med foreldrene, hvor de beskriver at det ikke alltid kan være like enkelt ettersom barnehagen og foreldrene kan ha forskjellig syn på barnets utfordringer. Videre så beskriver de også at gjennom samtaler har man mulighet for å skape et samarbeid, i fordel for barnet. Det kommer også fram at de i barnehagen har erfaring med å støtte de motorisk usikre barna, de holder de voksne i hånda, dytter dem på sykkelen, de er tilstede i leken og utfordrer barna slik at de kan få flere erfaringer og utvikler seg videre. Man opplever også viktigheten av å være reflektert i arbeid med barna, i forhold til å finne ut hva det er

barnet trenger, finne ut om barnet bare er lat eller motorisk usikker. Eller om det er lite erfaring, eller om det er arvelig. Det kommer også frem at disse barna ofte har bare en venn, og derfor er svært sårbare hvis denne vennen er borte fra barnehagen. Der kan vi også se voksnes erfaring ved å gripe situasjonen barnet er i, og hjelpe barnet med å få flere venner, slik at barnet ikke er så sårbart. De har også erfaring med at det er godt å være flere om å snakke om, se, observere og reflektere om barnets situasjon, slik at man får et bedre helhetsbilde av barnet. Med utgangspunkt i dette, kan vi se at de barnehageansatte har erfaring med motorisk usikre barn, og har tanker om hvordan de skal arbeide rundt dette.

Referanseliste:

- Berg, A. (2002). *Motorikk, lek og læring. Motorikkens betydning for forebygging av barns lese- og skrivevansker*. Oslo: Abstrakt Forlag AS
- Berg, A (2013) Motorisk usikre barn. I E.B.H, Sandseter. & T.L, Hagen. & T, Moser. (2013) *Barnas barnehage. Kroppslighet i barnehagen. Pedagogisk arbeid med kropp, bevegelse og helse*. (2.utgave). (s 197-209). Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS
- Bø, I. (2011). *Foreldre og fagfolk. Kompendium – foreldresamarbeid*. Oslo: universitetsforlaget
- Dalland, O. (2007). *Metode og oppgaveskriving for studenter*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS
- Dalland, O. (2010). *Metode og oppgaveskriving for studenter*. (4.utgave). Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS
- Dalland, O (2012). *Metode og oppgaveskriving*. (5. utgave). Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS
- Jacobsen, K.B & Moen, E. (2007). *Skrutt for skritt. Barn og bevegelse, fysisk fostring, kroppsøvning i barnehage og grunnskole*. (5. utgave). Nesbru: Forlaget Vett og Viten AS
- Lillemyr, O.F. (2007). *Motivasjon og selyforståelse. Hva ligger bak det vi gjør?* Oslo: Universitetsforlaget
- Lillemyr, O.F. (2011). *Lek på alvor. Barn og lek – en spennende utfordring*. (3. utgave). Oslo: Universitetsforlaget
- Løkken, G. (2006). *Når små barn møtes*. Oslo: Cappelen akademisk forlag.
- Mjaavatt, P.E & Gundersen, K.Aa. (2005). *Barn – Bevegelse – Oppvekst. Betydningen av fysisk*

aktivitet for småskolebarns fysiske, motoriske, sosiale og kognitive utvikling. Oslo: Akilles

Pape, K. (2013). *Jakten på den gode barndom. Lekende og inkluderende miljøer i barnehagen.*

Oslo: Kommuneforlaget AS

Kunnskapdepartementet. (2011) *Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver.* (1.utg. 2006)

Oslo: Kunnskapsdepartementet

Sigmundsson, H. & Haga, M. (2004). *Motorikk & Samfunn. En samfunnsvitenskapelig tilnærming til motorisk atferd.* Oslo: SEBU Forlag

Sigmundsson, H & Pedersen, A.V. (2000). *Motorisk utvikling. Nyere perspektiver på barns motorikk.* Oslo: SEBU forlag

Stern, D.N. (2007). *Her og nå – øyeblikket betydning i psykoterapi og hverdagsliv.* Oslo: Abstrakt forlag

Taguchi. Lenz, H. & Åberg, A. (2006). *Lyttende pedagogikk – etikk og demokrati i pedagogisk arbeid.* Oslo: Universitetsforlaget

Intervjuguide

Grunnleggende spørsmål:

Hvilken utdanning har du?

Hvor lenge har du jobbet i barnehage? Hvor lenge har du jobbet i denne barnehagen?

Kan du fortelle litt opp barnegruppen på din avdeling?

Hovedspørsmål:

1. Hva legger du i begrepet motorisk usikre barn?
2. Hvilken erfaring har du/har du hatt med motorisk usikre barn? (Grovmotoriske og/eller finmotoriske vansker)
3. Opplever du at barn har trukket seg unna aktiviteter/hverdagssituasjoner fordi barnet opplevde å ikke mestre det samme som jevnaldrede barn?
Hvis ja: Hva gjør dere i slike tilfeller?
4. Opplever barnet å ikke få delta i lek med med andre på grunn av sine motoriske vansker?
Hvis ja: opplever du at disse barna har dårligere selvbilde enn andre?
5. Hva kan konsekvensene for ustrekkelig motorisk stimulering bety?
6. Før dere skal på tur, har du opplevd endring i atferd hos barn med motoriske vansker? Hva har du observert? (vondt i magen, fra veldig glad til veldig negativ/lei seg på kort tid o.l)
7. Kan du fortelle litt om dine opplevelser med motorisk usikre barn på tur? Opplever du at de barna det gjelder ofte går bakerst? Hvordan går dere frem i en slik situasjon?
8. Opplever du at barn med motoriske vansker leker mest alene, eller leker de med barn som er på samme motoriske nivå som dem selv?
9. Hvilke tanker har du rundt din rolle som voksen i møte med barn med motoriske vansker?
10. Hvilke metoder/aktiviteter jobber dere med for å fremme barnets motoriske utvikling? (Grovmotoriske, sansemotoriske og finmotoriske).
11. Hvilke erfaringer har du rundt foreldresamarbeid for å fremme barnets utvikling. Hvor viktig er foreldresamarbeid i en slik situasjon?
12. Hvor mye har miljøet rundt det motorisk usikre barnet å si?
13. Hvordan ville du gått frem for å fremme barnets selvbilde?
14. Er det noe du har lyst til å tilføye?